

לולב וערבה פרק רביעי סוכה

מו.

עין משפט גזר מצוה

מד א ב מיי פ"ו מהל' סוכה הלכה יג סמג עשין מג טושי"ט א"ח סי' מרסח סעיף א':
 מה ג מיי פ"ט מהל' שבת הלכה כג סמג עשין נט טושי"ט א"ח סי' תל סעיף ז':
 מה ד מיי פ"ו מהלכות מנה הלכה א סמג עשין מ טושי"ט א"ח סי' תשע סעיף ז':

רבינו חננאל
 ובחר הכי פסקין והלכתא מיתב יתבינן כולי וימא כסוכה, ברוכי לא מברכינן לישב בסוכה כשאר הימים. אמר ר' יוחנן או שהחינו בשמיני של חג, שהרי חלוק משאר הימים בני דברים, כי בשבעת ימי החג חייב לישב בסוכה, ולגטוין לולב, ולגטוין המים, מה שאין כן בשמיני, לפיכך רגל אחר חשוב וצריך לומר בו זמן, ואין אומ' זמן בשביעי של פסח, ואם תאמר גם שביעי של פסח חלוק באכילת מצה, שביים שביעי אין חובה עליו לאכול מצה, התם בפסח אינו חלוק, מיום הראשון חובה וזוהי לילה הראשון, ויום שביעי מיום ששי אינו חלוק, מיום הראשון חלוק, והוא לפני פניו אבל בסוכה שמיני חלוק מיום שביעי הוא לפניו, ובשביעי חייב ובשמיני אינו חייב, לימא הא מנחתא סמייעא לר' יוחנן, דתניא הפרים והאילים והכבשים מעבבין כו', עד אמר להן שמיני רגל בפני עצמו הוא, שכשם שבבעת ימים החג טעונין קרבן שיר ברכה ולינה, ואף שמיני טעון קרבן שיר ברכה ולינה.

מיתב כו"ע עלמא לא פליגי דיתבינן, כלולב לא רלו לתקן כלל שיטלנו הלולב מספק לפי שהוא י"ט ומוקצה לטלטול ומינכר' למילתיה שנוהג צו מנהג חול אלכל סוכה פעמים סוכתו עריבה עליו אוכל זה אפי' צי"ע: **גמירי דמאפר קאתו**, צאין מן האפר שזהמותרין רועות שם ולא ישבו בסוכה כל ימי החג ואע"ג דאמרין^(א) סוכת רועים לא היה להם:

הכא כתיב כמשפט, צוולוה כתיב כמשפט והאי כתיבא כתיב כמשפט ואין זה כענין האחרים דרצ פפא דלמר צוולוה כתיב פריס וצבאי כתיב פר דקאי אשמיני וכן אהיהא דר"ג בר יצחק אלכל לרצ אשי אשביעי קאי דכתיב ציה כמשפט לפי שהוא סוף הרגל וגמר החג ככז רחמנא כמשפט לומר לך זהו משפט של ששה ואין שמיני הצא אחריו כמשפט זה לומר לך כמשפט: **שיר**, פירש צקונט' לא פי' מהו שיר של שמיני וצמקת סופריס^(ב) משמע שהיו אומרים צבית הנקטת מנלנל על השמיני ושמה כמו כן היו אומרים הלויס צבית המקדש וכן משמע צירושלמי: **ל"נה**, לזון לילה של מוצאי י"ט ראשון^(ג) דגמרינן מפסח דכתיב (דברים טו) ופנית צבוקר והלכת לאהליך ואי אפשר לומר והלכת לאהליך אלל צחולו של מועד דציוס טוז חייב צראית פניס צנועה אלל לצוקרו של מוצאי י"ט קאמר והא לא קשיא ליה לניה כל שצעה מי איכא דפשיטא ליה דאיכא דמי שלא הציא חגיגה יוס ראשון והציא בלחד הימים צריך לזון לילה שאחריו אלכל אזמן קשיא ליה דלא אסיק אדעתיה אס לא אמרו דראשונה שיאמרו צבני ועוד משום כוס ואי"מ ותפיקה לוי משום דטעון לניה משום שלמי שמה דאיכא כל שמה דתנן (לעיל דף מ: ב) ההלל והשמחה כל שמה ואפי' צבאר ימות השנה אס הביא קרבן טעון לינת לילה דתני' צכפרי (פרשת ראה) ופנית צבקר והלכת לאהליך למלמד שטעונין לניה כלומר כל הצומים דומיא דפסח אין לי אלל אלו בלצד מנין לרבות עופות ומנחות ועצים ולצונה שנאמר ופנית כל פירות שאתה פונה מן הצקר ואיך [וצפסח] שני פליגי תנאי צשמעין וצפרק מי

לברוכי ליצב צסוכה: צרוכי לא מצרכין, דשמיני הוא ואין סוכות עליו והיינו לזה ולזה לסוכה דלא מצרכין לצרכה את יוס שמיני חג עזרת הוה: **נקוט דר' יוחנן צידך**, דלמר לא מצרכין ליצב צסוכה: **גמירי דמאפר קאתו**, למדמי מצבתי שהן צאו מן האפר שזהמותרין רועות שם ולא ישבו צסוכה כל ימי החג: דלא מצרכין, ואפילו לרצ יהודה דלמר צבני לסוכה: **דמרא דשמעתא מני רצ יהודה צריה דרצ שמואל**, דליהו אמר משמיה דרצ וחזינא ליה דלא עבד כשמעמיה: **סדע**, דלומר צו זמן לפי שרגל צבני עזמנו הוא: **שהרי חלוק**, משאר הימים: **גג' דברים**, אין יושבין צסוכה ואין נוטלין צו לולב ואין מנסכין צו מים כדמתן צבמני' (לעיל דף מ: ב) סוכה וניסוך המים שצעה: **ולר' יהודה נמי**, דפליג צניסוך ולמר כל שמונה הרי חלוק מיהא צבני דברים: **צנוג היה מסך כל שמונה**, צבמני' פליג דקאמר ת"ק שלשה לוגין צכל יוס ואיהו אמר צכל יוס לוג וקאמר ת"ק שצעה ולא שמיני והוא אמר כל ח': **מיום אינו חלוק**, דאף י"ט ראשון רשות: **זה חלוק משלפניו**, שמיני חלוק מיום אמתול צבני אינו חלוק אלל מן הראשון: **הכא כתיב פר והסס כתיב פריס**, כל ימי החג קריצים פריס הרצה ומתמעטין והולכין אחד ליוס עד יוס צבני שקריצין פריס שצעה וצשמני פרי אחד לצדו נמלא שאינו מסדר שאר הימים שהיה [לן] להקריצ צו ששה: **הסס כתיב וציוס והכא כתיב ציוס**, כל ימות החג כתיב צבו וציוס השני וציוס השלישי אלכל צשמני כתיב ציוס השמיני חלקו מהן ולא עשאו מוסקי על הראשונים: **רצ אפי' אמר**, צבני משפט כתיב צמספרס כמשפט שאר הימים וצקרבנות שמיני כתיב צמספרס כמשפט עשאן משפט חלוק לעזמנו: **לימא מסייע ליה**, לר' יוחנן דלמר זמן צשמני: **הפריס האילים הפכצו**, האומרים צקרבנות החג לכל יוס: **מעבבין זה אס זה**, אס חסר אחד מן הראשון ליוס אין מקריצין: **שהרי מתמעטין**, מיום אל יוס אלמא לא קפיד עליה רחמנא הלכך אף האמורין ליוס אין מעבבין: **אמרו לו**, אס מנאן אתה למד אף האילים והכבשים כולן מתמעטין צשמני דכל ימי החג אילים שנים וצבשים י"ד וצשמני אין אחד וצצעה כבשים: **רגל צבני עזמנו הוא**, ואין קרבנותיו צכלל שאר קרבנות החג ואין למדין הימנו לקרבנות החג: **טעונין קרבנות**, לעזמן אף זה קרבן לעזמנו ואינו מסדר האחרים: **שיר**, שהלויס אומרים צקרבנות שמיני אינו מסדר שיר החג ולא פורש לי שיר של שמיני אלכל שיר של חג מפורש צבהליל (למקן דף נה) צינו צוערים צבס כו' הצו לה' כולן רמוזים על עסקי מתנות עניים מפני צזמן אסיפה הוא ועת לינת לקט שכתה ופאה ומעשרות שישמעו מפרישים ויפרישו צעין יפה: **וצרכה**, מפרש ואזיל מאי היא: **ולינה**, לזון לילה של מוצאי י"ט הראשון צירושלים דגמרי' מפסח דכתיב (דברים טו) ופנית צבקר והלכת לאהליך צי"ע לא קאמר קרא שהרי הוא יוס שחייבו חכמים ליראות צעורה כך פי' צפ"ק דר"ה (דף ה) ליראות צעורה^(ד) כדי להביא עולת ראייה ואי אפשר לומר והלכת לאהליך אלל צחולו של מועד וקאמרין צבקר אלמא חייב לזון מוצאי י"ט צתוך העיר ומי שלא הציא חגיגתו

לברוכי למ"ד שביעי לסוכה ברוכי נמי מברכינן למ"ד שמיני לזה ולזה ברוכי לא מברכינן אמר רב יוסף נקוט דר' יוחנן בידך דרב הונא בר ביזנא וכל גדולי הדור איקלעו בסוכה בשמיני ספק שביעי מיתב הווי יתבי ברוכי לא ברוכי ודלמא סבירא להו כמ"ד כיון שבידך יו"ט ראשון שוב אינו מברך גמירי דמאפר אתו איכא דאמרי ברוכי כולי עלמא לא פליגי דלא מברכינן כי פליגי למיתב למ"ד^(א) שבעה לסוכה מיתב יתבינן ולמ"ד שמיני לזה ולזה מיתב נמי לא יתבינן אמר רב יוסף נקוט דר' יוחנן בידך דמרא דשמעת' מני רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת ובשמיני ספק שביעי לבר מסוכה יתבי והלכתא מיתב יתבינן ברוכי לא מברכינן אמר ר' יוחנן אומרים זמן בשמיני של חג ואין אומרים זמן בשביעי של פסח וא"ר לוי בר חמא ואיתימא ר' חמא בר חנינא תדע שהרי חלוק בג' דברים בסוכה ולולב וניסוך המים ולרבי יהודה דאמר^(ב) בלוג היה מנסך כל שמונה הרי חלוק בג' דברים אי הצי שביעי של פסח נמי הרי חלוק באכילת מצה דאמר שר לילה ראשונה חובה מבאן ואילך רשות הכי השתא התם מלילה חלוק מיום אינו חלוק הכא אפילו מיום נמי חלוק רבינא אמר זה חלוק משלפניו וזה חלוק משלפני פניו^(ג) (אמר רב פפא) הכא כתיב פר התם כתיב פריס רב נחמן בר יצחק אמר הכא כתיב ביום התם כתיב וביום רב אשי אמר הכא כתיב יב כמשפט התם כתיב^(ד) כמשפטם לימא מסייע ליה הפרים האילים והכבשים מעבבין זה את זה ורבי יהודה אומר פריס אין מעבבין זה את זה שהרי מתמעטין והולכין אמרו לו והלא כולן מתמעטין והולכין בשמיני אמר להן^(ה) שמיני רגל בפני עצמו הוא שכשם שבבעת ימי החג טעונין קרבן ושיר וברכה ולינה אף שמיני טעון קרבן ושיר וברכה ולינה מאי

שהיה טמא (פסחים נה: א) וצכפרי מפרש טעמא דמ"ד טעון לינה דהרי הוא כענין לצבונה וי"ל דמשכחת דלא מיימי קרבן ציוס צבא לירושלים כגון דשלח שלמיו מאתמול דנאכלין לשני ימים ועוד צכפ"ק דחגיגה (דף טו. א) תניא ושמתה צבחק לרבות כל מיני שמחות לשמחה ואמרין צפסחים פרק אלו דברים (דף ע"א) אפי' צכסות נקיה ויין יסן וצבעין אחר לא משכחת לה שמחת שמה כשחל יוס ראשון להיות צבצת משום דבעין צביחה צבעת שמחה וכי האי גונאן אשכחן צירושלמי צפרק שני דציוכרים דתנן וטעונין לינה לא"ר יונתן צשאין עמהן קרבן אלכל יש עמהן קרבן צלא כך טעונין לינה מחמת הקרבן וצכ' דס חטאת (צבחים דף טז. א) משמע קצת דטעונין לינה כל צבעת ימי הפסח שכולן חשובין כלילה אחת גבי הא דתנן ר"ט אומר אס צישל צכלי מתחילת הרגל יצשל צו כל הרגל ואמרין צגמרא מ"ט דר"ט א"ר יצחק דלמר קרא ופנית צבקר והלכת לאהליך הכמוז עשאן כולן צקר אחד ואע"ג דלא קיימא מסקנא הכי דפרין עלה וכי אין פיגול צרגל וכי אין נותר

ציוס ראשון והציא צאחד מן הימים צריך לזון לילה שללחציו: מאי

(א) [למקן מה:] [מענין ג, א.] (ב) [לעיל ח: פסחים ק, א.] (ג) [לעיל רב פפא אמר:] (ד) [למקן מה: חגיגה ז, ר"ה ד: יומא ג, א.] (ה) [עמ"ש רש"י ר"ה ד: צבס מס' סופריס:] (ו) ע"י רש"י, א, (לעיל ח: ח) [פ"ט ורש"י צבמנו צ"ה ד: הביא דמ"קס:]

תורה אור השלם

1. מנהגים ונספחים לפי לאל ולכבשים במספרם בפשט: במדבר כו לו 2. ונחמתי ונספחים לפריס לאילים ולכבשים במספרם במשפט: במדבר כו לו

הגהות הב"ח

(א) גמ' למאן דלמר שביעי לסוכה מיתב: (ב) תוס' ד"ה לניה כו' יוס טוז ראשון בירושלים דגמרינן:

מוסף רש"י

מבאן ואילך רשות. שס רזה יול לחול שר צלא להס או להשמעת (פסחים קב) דהכי ליפין לה צפ' צמא דפסחים (טו) שמת ימים תאלל מלות וציוס השביעי עזרת, מה שביעי רשות אף ששה רשות, לפי שהשביעי צכלל צבעת ימים תאלל מלות היה ואל מן הכלל ללמד שאכילת מלות האמרו צו אינו חובה, אלל אס צבא לאכול מה אכילתך מנה ולא חמק, ולא ללמד על עזמנו ילא אלל ללמד על הכלל כולו ילא (עיר כו, ב).